

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

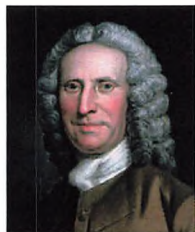
Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Roskildeegners Slægtsforskerforening

Årsskrift 2017

30. årgang

Omslag:

Anegalleri. En lille dreng i selskab med nogle forfædre- og mødre.

Årsskrift 2017

30. årgang

Udgivet af: Roskildeegnens Slægtsforskerforening

Redaktion: Martin Bang Dahl

Copyright © 2017: Roskildeegnens Slægtsforskerforening

1. udgave, 1. oplag

ISBN 978-87-988682-7-9

ISSN 1603-1474

Enhver form for gengivelse fra dette skrift
må kun ske med angivelse af kilden.

Indhold

Peder Holgersen og hans skjulte fortid	5
<i>Ole Sylvester-Nielsen</i>	
Havde Andreas Nissen fået ”en tår over tørsten”?	20
<i>Carsten Westergaard</i>	
Mine oldeforældre anmodede om separation i 1910	22
<i>Carsten Westergaard</i>	
Det bli’r i familien	28
<i>Martin Bang Dahl</i>	
Program for efteråret 2017	33
<i>Ved bestyrelsen</i>	
Årsberetning 2016-2017.....	34
<i>Hanne Rosenkilde Larsen</i>	
Bestyrelsen for Roskildeegnens Slægtsforskerforening.....	36

Peder Holgersen og hans skjulte fortid

Af Ole Sylvester-Nielsen

Jeg har en tiptipoldefar ved navn Peder Holgersen. Ham havde jeg ikke fundet oplysninger om i tiden før 1792. Den første oplysning jeg havde om ham var da han bliver gift i 1792.

Her er hvad der står i Uggeløse kirkebog ved deres vielse:

Bryllup 1. Søndag efter Hellige 3. Konger 8.1.1792

”Ungkarl Peder Holgersen og Pigen Anne Larsdatter begge af Gladsaxe Sogn blev her copulerede efter Sognepræsten sammestæds Hr. Grundtvigs Begiering efter at de der vare forud d. 18. Novbr. trolovede og lyst for dem der fra Prædikestolen og tillige der ere alle forsikringer tagne, hvorfor bemældte Hr. Grundtvig har givet sin skriftlige Forsikring.”

(Obs. i Gladsaxe kirkebog er der på dette tidspunkt kun noteret dåb, derfor er det ikke muligt at finde hvem forlover er ved troløvelsen).

Peder Holgersen var ikke folketællingen i 1787 i Københavns eller Frederiksborgs amter, der var ingen med navnet Holger eller Holgersen blandt fadderne ved hans 5 børns dåb. Heller ikke i andre dokumenter havde jeg fundet noget om ham, og det til trods for at der ikke er mange med navnet Holger eller Holgersen.

Peder Holgersen og hustru Anne Larsdatter boede i Lystrup, Uvelse sogn, fra 1792 til de flyttede til Farum i 1810. De får 3 drenge og 2 piger. Holger var husmand, først hugger (tømrer) senere hjulmager. Peder dør i 1817, 60 år gammel, og hustruen Anne Larsdatter dør i 1839, 72 år gammel. Der er kun skifte efter Anne ikke efter Peder Holgersen.

I mere end 20 år har min forskning om Peder Holgersens fortid ligget stille på grund af manglende kilder, indtil jeg i denne vinter ville arbejde med hans efterslægt. Den ældste søn, Jens Pedersen, er skrædder i Farum og han er min tiptipoldefar. Nr. 2 Peder Pedersen er hjulmand, også i Farum, og hans data har jeg ligeledes, men den yngste søn, Niels Pedersen, manglede jeg nogle oplysninger om. Jeg vidste at han var blevet

gift i 1829 med en gårdmandsenke Kirsten Andersdatter i Vassingerød, men hvornår han var død manglede jeg.

Jeg fandt hans død i Uggeløse kirkebog, han havde hængt sig den 25. april 1854. Dagen efter den 26. april døde hans hustru efter noget tids sygdom, og de blev begge begravet 2. maj 1854.

Død 25. April begravet 2. Maj 1854 Niels Pedersen Gaardmand i Vassingerød 52 Aar.

Ombragte sig selv ved Hængning. Begravet ifg. Amtets Resolution af 28. April i stilhed paa et afsides Sted i Kirkegaarden uden Jordpaakastelse af Præsten, eller nogen somhelst kirkelig eller borgerlig Konsens.

Død 26. April begravet 2. Maj 1854 Kirsten Andersdatter 64 Aar Enke efter Gaardmand Niels Pedersen i Vassingerød

Det er så heldigt at Frederiksborg amtstue skifteprotokol fra årene 1711 til 1857 er lagt på nettet.

Niels Pedersens og Kirsten Andersdatters skifte er noget usædvanlig med omkring 12 møder med skifteforvalteren fordi der er flere problemer, der skal afklares. Skiftet slutter først den 28. juli 1855.

Skifte efter Gaardmand Niels Pedersen og Hustru Kirsten Andersdatter af Vassingerød:

"Aar 1854 den 1. Maj blev Frederiksborg Districk ordinere Skifteret sat og holden i Overværelse af undertegnede Vidner hvorda blev afholdt Skiftesamling i Stervboet efter afdøde Gaardmand Niels Pedersen og ligeledes afdøde Hustru Kirsten Andersdatter af Vassingerød. Førstnævnde har efter hvad der for Skifteretten er anmeldt efterladt sig som eneste og myndige Arvinger:

- a) en Broder Skrædder Jens Pedersen i Farum*
- b) en Broder Hjulmand Peder Pedersen sammested*
- c) en Søster Ane Kirstine Pedersdatter givt med Værthusholder Niels Larsen i Kjøbenhavn*

hvilke trende Arvinger personlig vare mødte og erklærede at de som saadanne ere nu berettigede til Afdødes Efterladensskaber dog overensstemmende med een af dem fremlagt imellem begge de afdøde Ægtefolk under 11. januar 1853 er der lavet et testamente mellem Kirsten An-

dersdatter og Niels Pedersen. Kirsten Andersdatters arvinger er hendes børn af første ægteskab med afdøde Gd. Johan Andersen:

a) en Søn Anders Johansen Afbygger i Lillerød

b) en Søn Jens Johansen Afbygger i Lyngø

c) en Datter Karen Johansdatter gift med Afbygger Jørgen Jensen i Lyngø

hvilke tre Arvinger ligeledes personlig vare mødte og erkendte Rigtigheden af den fremlagte Disposition der af dem i sin Tid ligeledes var forsynet med Underskrift og hvorefter nu tilkommer.

a) Anders Johansen i alt ..... 2450 Rd.

b) Jens Johansen ..... 1000 Rd.

c) Jørgen Jensen..... 800 Rd.

hvorfor Kirsten Andersdatter som den sidst Afdøde eller nu forbemeldte hendes Arvinger endvidere ere berettigede til at udtage af Fællesboet et Sengested med Omhæng, fuldstændige Klæder til en opredt Seng og 4 Par Lagener, med have Hensyn til hvilken Natucal præstation (krav) de imidlertid allerede ere tilfredsstillende, der af dem blev erkjendt og havde de for øvrigt for deres Vedkommende intet imod det i dag passerede at erindre. Dette saaledes Passerede bekræftet med Underskrift og Skiftet udsat.”

Underskrifter

Ved næste møde i skifteretten d. 16. maj har skifteforvalteren hørt rygter om at Niels Pedersens fader Peder Holgersen har været gift før og der er børn i det ægteskab

Uddrag af skiftet 16. maj:

”Arvinger efter Niels Pedersen have efter hvad der er kommen til Skifteforvalterens Kundskab, uagtet Boet staaer under Skiftebehandling uden dennes Vidende overdraget Stervboegaarden og øvrige Løsøre effecher til en Niels Jensen af Herløv der skal have sat sig i besiddelse af samme, og da det derfor fremdeles er anmeldt for Skifteretten at Niels Pedersen muligen efterlader sig andre fraværende Arvinger i det hans Fader 2 Gange har været gift og navnlig boet i Ods Herred som er nærværende (xxxx?) i Boet efter forud skeet Indvarsling (xxxxx?) Skifteforvalteren opfordrede nu Niels Pedersens tilstedeværende myndige Arvinger til at ytrer sig med Hensyn at de saaledes anførte Omstendigheder. Disse indrømmede at have uden tilbørlig hjemmel disponeret over Boets Ein-

dele og ligeledes at de end ikke turde indestaae for at deres afdøde Broder ej efterlader sig andre og flere Arvinger navnlig Halvsødske, da de ogsaa havde hørt, at deres afdøde Fader forinden sit Ægteskab med deres Moder har været gift og bosat udenfor Districtet: Som følge heraf erklærede Skifteretten det nødvendigt at status udstædes i Boet, saavel til Kreditorer som Arvinger hvorfor samme endvidere vel have at sætte sig i factisk besiddelse af hele Boet i al fald indtil Niels Pedersen tilstædeværende Arvinger lovligen godtgjøre at være ene berettigede til hans Efterladenskaber i Overenstemmende hermed bliver Registrering i Boet berammet afholdt paa Stervboestedet imorgen Eftermiddag Kl. 2 hvortil alle Paagjældende bliver indvarselede at give Møde og hvorved ligeledes at Tilsynsværge for de eventuelle fraværende Arvinger vil blive udnævnde. Det Passerende oplæst resolvere og med Underskrift bekræftet og Skiftet udsat.” Underskrifter

Skiftet den 17. maj:

Skifteforvalteren forlanger at Boet bliver registeret, men køberen Niels Jensen af Herløv protesterer ved sin advokat fra København med henvisning til han har købt gården af arvingerne.

”Uddrag af skiftet 17. maj: Arvingerne Jens Pedersen, Peder Pedersen og Niels Larsen mener stadig at deres Fader ikke havde været i andet Ægteskab, end med deres afdøde Moder, der ved, at hans Vielsesattest som de i dag havde fremskaffet sig og herved fremlagde at han var bleven og levede som Ungkarl. De kunde heller ikke erkjende, at det paa nogen Maade havde manglet berettigelse til den skete Afhandelse af Boets Ejendele eftersom denne Beføjelse, som Skifteforvalteren havde til at befalle sig ved et første møde i skifteretten at dennes paa en saadan Maade, at de i ethvert Øjeblik kunde kalde den tilbage:

Gaardmand Niels Jensen mødte tilligemed Procurator Damkjær og foreviste en Kjøbecontract af d. 8. Maj hvorefter de eneste og myndige Arvinger efter Gmd. Niels Pedersen havde afhandlet til ham denne Gaard i Vassingerød Bye hvilken han i Henhold til Kjøbecontracten havde taget i sin besiddelse tilligemed Creature og redskaber etc. Som Ihændehavende og besidder af disse Ejendele nægter han sig ved enten at forevise eller afstaae samme til Skifteretten. Trods denne at have nogen bedre Adkomst til besiddelsen af den end han, saa maatte den i

alt Fald Skifte sig denne ved Fogdens Hjælp, da han paa ingen Maade var til sinds godvilligen at afstaae samme. Han maattes derfor ogsaa for sit Vedkommende prosterer imod denne Forretning samme her paa Ejendom. Trøstede Skifteretten sig til at bruge Magt og Vold imod ham, saa skulde han ikke gjørlig sætte sig til Modværge. Skifteforvalteren udnævnte derefter Skolelærer Andersen i Vassingerød som Tilsynsværge for de eventuelle fraværende Arvinger efter afdøde Niels Pedersen, hvilke Function han som Tilstædeværende modtog. Da denne Intet havde fandt at erindre imod, at Registreringen udsættes nogle faa Dage hvorimod ej heller de øvrige Tilstædeværende havde noget at bemærke, saa udsætte Skifteforvalteren denne Forretning til førstkommende Løverdag den 20. dennes Formiddag Kl. 11 paa Stervboegaarden hvortil alle Paagjeldende saaledes paa ny have indvarslede. De eneste og myndige Arvinger efter Niels Pedersen maatte for saavel de af Skifteforvalteren brugte Udtryk i eventuelle fraværende Arvinger maatte forstaaes om dem, protestere imod, at Hr. Andersen varetog deres Tarv og bemærkede, at de paa ingen Maade ansaae Skifteretten competent til at udsætte Registreringen eller at foretage noget som helst Andst her i Boet end at Etrudere det til dem, hvorfor deres Mangler paa at modsætte sig Udsættelsen ikke maatte forstaaes som om de samtykkede i samme Skiftet derefter udsat som anført. Det Paeserede bekræftes med Underskriven. Skiftet udsat”

Underskrift

”Aar 1854 den 24. Maj blev afholdt Skiftesamling i Stervboet efter Gmd. Niels Pedersen og Hustru Kirsten Andersdatter af Vassingerød, hvor da mødte Broder Jens Pedersen af Farum og anmeldte for Skifteretten at han nu efter den i saa henseende anstaltet Undersøgelse var kommen til Kundskab om at afdøde Niels Pedersen foruden de tidligere angivne Arvinger efterladt sig flere fraværende Arvinger i Ods Herred udi Holbek Amt hvori blandt umyndige, han har saaledes nu erholdt Oplysning om at Niels Pedersen saaledes efterlade sig som Arvinger:

- A. en Halvbroder **Holger Pedersen** paa Nykøbing Lyng men død og efterlader sig.*
  - 1. Søn Anders Holgersen Arbejdsmand i Nykøbing 39 aar*
- B. en halvsøster **Karen Pedersdatter** tidligere i Ægteskab med Uhrmager Niels Jensen i Nykøbing, men død og efterlader sig:*
  - 1. En Søn Jens Nielsen Daglejer i Egebjerg Bye og Sogn*

2. En Søn Niels Nielsen 36 Aar Uhrmager paa Glostrup Overdrev
3. En Søn Lars Nielsen han var Indsidder i Hylkerup Egede men død og efterlader sig en Datter Karen Sophie Larsdatter 14 Aar
4. En Datter Ane Dorthe Nielsdatter gift med Daglejer Christen Svendsen paa Tussenæs udi Flagested"

"Aar 1854 den 31. Mai indfandt den ordinære Skifteforvalter for Frederiksborg District sig paa Stervboegaarden efter Gaardmand Niels Pedersen og Hustru Kirsten Andersdatter af Vassingerød med tiltagne Vidner og Vurderingsmænd Sognefoged Anders Jensen af Uggeløse og Afbygger gl. Niels Pedersen af Vassingerød for overensstemmende med det ved Skiftesamlingen den 24. dennes Passerede at foretage Registrering og Vurdering med boets samtlige Eindele. Efter Indvarsling var mødt af Niels Pedersens Arvinger Heelbrøderne Jens Pedersen og Peder Pedersen samt Svogeren Niels Larsen ligesom og af de ved sidstværede Skiftesamling indvidere navn givne nu opdagede Arvinger saavel bemeldte Afdødes Brodersøn Anders Holgersen af Nykjøbing og Søstersøn Niels Nielsen af Glostrup Overdrev hvilke ved Præsteattester, som fremlagdes constaterede det af dem, ved overbemeldte Skiftesamling af 24. dennes opgivne Arveforhold til afdøde Niels Pedersen og herimod da øvrige oprindelig fremstaadte Arvinger ei heller havde Noget at erindre, men i det Hele erkjindte disses Arveberettigelse saaledes som allerede er oplyst. Da vare Niels Nielsen af Glostrup Overdrev fremlagde endvidere Fuldmagt af 28. dennes fra hans 2 Medarvinger Jens Nielsen og Christen Svendsen, der meddeler ham uindskrænket Bemyndelse til at varetage deres Tarv under Skiftets Behandling, hvorfor udeligen sidste nævnede Niels Nielsen endvidere var tilstæde som født Væрге for hans Broderdatter Karen Sophie Larsdatter. Skolelærer Andresen som tilligere udnævnet Tilsynsvæрге i Boet, var ligeledes tilstede. Alle Paagjeldende vare med Skifteretten enige i at samme sætter sig i factisk besiddelse af Boet og til den Ende registrer og vurderer samme, Niels Jensen mødte tilligemed Procurator Damkjen af Kjøbenhavn og foreviste Kjøbecontract af 8. d. Maj hvorefter Jens Pedersen, Peder Pedersen og Niels Larsen under foregivende af at være de eneste og myndige Arvinger efter afdøde Gaardmand Niels Pedersen og som saadanne Eier af Arvefæstegaarden Bøgeholmgaard havde solgt ham denne Eiendom tilligemed Besætning, Creature, Arvsredskaber, Sæd og Afgrøde samt

Inde og Udboe Overensstemmende med denne Kjøbecontrakt var Comparenten strax tiltraadt og havde overtaget det Kjøbte. Naar nu hans Sælgere at komme til Erkjindelse af at de ikke kunde handle ham det solgte og havde anmodet Skifteretten om at sætte sig i Besiddelse af Samme, saa maatte han forbeholde sig sin Ret i videste Omfang saavel til Regression for den Tort og Kreditspilde, som paaføres ham med at blive sat ud af Gaarden.”

I den efterfølgende tid bliver der holdt mange møder og forhandlinger der endte med forlig og endelig afslutning af skiftet med udbetaling af arven 29. juni 1855

Det sidste møde med skifteforvalteren dato 29. Juni 1855:

Arven efter Niels Pedersen

*Altsaa til Deling 12839 Rd. 3 Mk. 1 Sk.
der i Henhold til Forordningen 21. Maj 1845 hvorefter Afdøde
Helsøskende tags Arv som boet efter begge Afdødes Forældre udlod-
des saaledes:*

- a) Helbroder Jens Pedersen Husmand og Skrædder i Farum tilfalder
3423 Rd. 5 Mk. 3 7/15 Sk.*
  - b) Helbroderen Peder Pedersen husmand og Hjulmand do ligeledes
3423 Rd. 5 Mk. 3 7/15 Sk.*
  - c) Helsøsteren Ane Kirstine Pedersdatter gift med Værthusholder
Niels Larsen af Kjøbenhavn 3423 Rd. 5 Mk. 3 7/15 Sk.*
  - d) Halvbroderen Holger Pedersen af Nykjøbing Lyng, hans efter-
ladte Søn Anders Holgersen Arbejdsmand i Nykjøbing
1283 Rd. 5 Mk. 11 3/10 Sk.*
  - e) Halvsøster Karen Pedersdatter hendes efterladte Arvinger
ligeledes 1283 Rd. 5 Mk. 11 3/10 Sk.
der imellem dem udlodtes saaledes*
- 1. Sønnen Jens Nielsen Daglejer i Egebjerg tilfalder
320 Rd. 5 Mk. 11 33/ 40 Sk.*
  - 2. Sønnen Niels Nielsen Uhrmanger paa Glostrup Overdrev ligesaa
320 Rd. 5 Mk. 11 33/ 40 Sk.*
  - 3. Sønnen Lars Nielsen af Hylkerup, hans efterladte umyndige
Datter Karen Sophie Larsdatter ligeledes
320 Rd. 5 Mk. 11 33/ 40 Sk.*

4. *Datteren Ane Dorthea Nielsdatter gift med Christen Svendsen
Husmand i Sæddinge ligeledes 320 Rd. 5 Mk. 11 33/ 40 Sk.*

OBS. Der har været udbetalt noget af arven før d. 21. maj derfor kan beløbene ikke sammenlignes.

Kilde: Frederiksborg amtstue skifteprotokol 1853 – 1857

Siderne 84 b, 85, 89, 94 b, 95 b, 97 b, 100, 119, 129, 157, 199 til 201 b, 202 til 205

Familien i Ods herred

Der ikke særligt mange, der hedder Holger eller Holgersen, derfor var det ikke så vanskeligt af følge Anders Holgersen og Holger Pedersen, Derimod var Karen Pedersdatter ikke let at følge.

Først finder jeg Anders Holgersen i folketællingen 1850 i Holbæk amt, Nykøbing købstad. Han er da 35 år født i Asmindrup sogn.

I Nørre Asmindrup kirkebog: Født 21.6.1815 døbt 25.6.1815 Anders Holgersen. Forældre: Indsiddet Holger Pedersen og Hustru Maren Andersdatter i Asmindrup.

Brylluppet d. 7.5.1815 er også i Nørre Asmindrup kirkebog:

Ungkarl Holger Pedersen 38 Aar i Asmindrup

Pigen Maren Andersdatter 41 Aar i Svinninge

Forlover Husmand Niels Larsen og Skolelærer Nielsen begge af Asmindrup.

Jeg kan følge Holger Pedersen i lægdsrullen fra hovedrulle 1814 i Holbæk amt lægd 34 Vig sogn hvor Holger er 35 år tilbage til hovedrulle 1793 i Dragsholm Amt Lægd nr. 5 Asmindrup:

Peder Holgersens søn Holger født i Kolle Kolle 14 år opholdsted Nørre Asmindrup.

Folketælling 1787 Holbæk amt Egebjerg sogn Hølkærrop by:

Jens Bertelsen	37 år gift	Gaardmand
Dorthe Nielsdatter	34 år gift	Konen
Bodil Jensdatter	9 år	deres børn
Niels Jensen	4 år do	
Peder Holgersen	27 år enkemand	tjenestekarl Landsoldat

Ane Jørgensdatter	15 år	tjenestefolk Pige
Jens Larsen	15 år	tjenestefolk Dreng

Folketælling 1787 Holbæk amt Nørre Asmindrup sogn Asmindrup by:

Jørgen Madsen	56 år gift	husmand er meget senge- liggende tilligemed konen
Dorthe Jensdatter	52 år gift	hans Kone
Holger Pedersen	10 år ugift	et barn de har taget til dem

Da Peder Holgersen er enkemand vælger jeg at søge hans bryllup og hans hustrus begravelse jeg er så heldig at finde disse oplysninger.

Holbæk amt Vig sogn 1773 – 1814 Trolovelse februar 1776 copuleret 31.3.1776:

Ungkarl Peder Holgersen fra Schaverup (Skaverup)

Pigen Maren Larsdatter i Kolle Kolle

Forlover: Jens Jensen i Kolle Kolle og Lars Nielsen Kolle Kolle

Dåb 4.4.1776:

Peder Holgersens datter af Kolle Kolle kaldet Karen baaret af Madame Hansen i Vig

Faddere: Niels Olsen i Kolle Kolle, Jens Ibsen ibid. Peder Madsen ibid, Maren Sørens datter ibid, Anna Magrethe Madsdatter ibid.

Dåb 28.9.1777:

Peder Holgersens søn i Kolle Kolle kaldet: Holger baaret af Madame Garde i Vig

Faddere: Jens Jensen i Kolle Kolle, Mads Madsen ibid. Peder Madsen ibid, Jens Andersens hustru ibid, Karen Olufsdatter ibid.

Begravet marts 1780:

Peder Holgersens hustru i Kolle Kolle 31 Aar (Maren Larsdatter)

Ods Herred Gods:

Skifter 1776 – 1789, bog 1781 – 1784, opslag 20, No. 5

"Anno 1781 11. Januarii blev efter foregaaende Tillysning under Draxholms Birketings Rett fredag den 5. ejusdem. foretaget Skifte efter Peder Holgersens afdøde Hustrue i Kolle Kolle Maren Larsdatter

imellem Enkemanden paa den ene og den afdødes efterladte Børn paa den anden Siide som er en Søn Holger Pedersen gl. 3 Aar og en Datter Karen Pedersdatter gl. 2 Aar for disse 2 umyndige bliver Faderen Peder Holgersen formynder efter Loven. Skiftet forrettede den Kongelige Forvalter Kammerraad Jacob Hansen i overværelse af Bye og Birke-dommer Gertel Hansen Maatix i Nye Kjøbing med 2 tiltagne Vittelig-heds og Vurderingsmænd Sr. Tønnesen i Eschildstrup og Anders Niel-sen Gaardmand i Kieldstrop, hvilke tvende Mænd Boet den 25. Martii anno præskripti (året før) haver registeret og vurderet efter den af den skeedte Vurderings Forretning saas at Boets Indboe er i alt udbragt til 35 Rd. 3 Mk.

Anno 1781 dend 26. Februar blev dette Skifte atter foretaget paa Ege-berg-gaard, hvor da var mødt, Enkemanden Peder Holgersen, Niels Andersen Snedker i Brendt, Gaardmand Sigvert Bertelsen i Siddinge, tillige med Lars Nielsen af Kolle Kolle, samt Vurderings Mændene Sko-leholder Tønnesen fra Eschildstrup og Anders Nielsen af Kieltrup. Da Enkemanden Peder Holgersen anmeldte at have givet til Lars Nielsen at klæde Børnene med deres Sl. Moders Gang – Klæder som udi Regi-streringen er vurderet for 8 Rd. og at hand til Nødvendig udgifter og til smaae Børns underholdning siden deres Moders død har i mangel af Penge holdt det øvrige undværlige af hands Registerede Boe saaledes at deraf ej er meere tilbage end hoslagte hands fortegnelse med 2 Mænds underskrift bevidner der bedrager sig ikkuns til den Summa = 15 Rd. 3 Mk. 8 Sk.

Dernæst gav Enkemanden Peder Holgersen tilkiende, at de 40 Rd. som hand havde til gode hos Gaardmand Sigvert Bertelsen i Siddinge var af ham givet til begge sine smaae Børns Ophold og Tilsyn i de paa følgen-de 7 Aar Saaledes at deraf aarlig betaller af Sigvert Bertelsen til Lars Nielsen i Kolle Kolle, hver Nyaarsdag, fra Nytaarsdag 1781 at regne 3 Slettedaller, dernæst den paafølgende 1. April 3 Slettedaler, samt den 1. Juli næstefter 3 Slettedaler, der vedvarer saa længe Børnene der for-bliver, Men skulle Faderen blive gift igjen og da tage Børnene til sig skeer Betalingen da anførte Tiider af Sigvert Bertelsen til Faderen selv saaledes som her findes anført hvorudi Sigvert Bertelsen i alt gav sin tilstaaelse og Samtykke.

Peder Holgersen var ikke en ansvarsløs fader, som jeg i starten troede, men det er mærkeligt at han skjuler sandheden ved sit bryllup i Ugge-løse 1792.

Jeg finder Peder Holgersens forældre og deres børn dem vil jeg søge flere oplysninger om senere.

Holbæk amt Nørre Asmindrup kirkebog 1726-1785:

Bryllup Trolovelse 3. Trint 14.6.1739 copuleret 16. Trint 13.9.1739

Holger Pedersen i Scaulrop (Skaverup)

Birthe Godskersdatter ibid.

Dåb Dom Exaud 27.5.1759:

Holger Pedersens Søn i Schaverup Peder Baaret af Lars Jensens hustru i Lure Mølle

Faddere: Lars Jensen i Lure Mølle, Niels Pedersen i Schaverup, Sigverth Bærthelsen i Siddinge,

Peder Nielsens hustru i Schaverup, Inger Andersdatter i Schaverup

Ods Herred Gods Skifter 1776 – 1780 side 135:

Anno 1779 den 10. December indfandt Hr. Kammer Raad og Forvalte Hansen sig ved Friderich Christian Gottlieb for med tiltagen 2 Gaardmænd Niels Hansen og Sivert Christiansen begge af Egeberg at foretage registrering og vurdering efter her i Egeberg den 10. eajus bortdøde Enke Birthe Godskesdatter afdøde Holger Pedersens Hustru til viidere Skifte og Deeling imellem Arvingerne som er en Søn Morten Holgersen Gaardmand her i Egeberg en do Peder Holgersen Huusmand i Kolle Kolle en Datter Karen gift med Gaardmand Sivert Bertelsen i Siddinge og endelig en Datter Sidse gift med Bødker Niels Andersen i Breast hvilke Arvinger i Stervboet var mødt undtagen Peder Holgersen som paa nærværende tjener paa Amager og da Registeringen ikke kunde opholdes blev samme saavel som Vurdering foretaget af bemelte 2 Mænd som følger.

(Obs. der 3 sider med indbo som ikke har afskrevet endnu.)

Den ældste søn Morten Holgersen har fået forældrenes gård mod at passe dem til de dør.

Jeg valgte at følge Karen Pedersdatters liv, hun har ikke haft sit at slå med da hun blev skilt.

Karen er ikke let at følge, jeg har måtte finde mange oplysninger og sammenlignet de forskellige kilder indbyrdes, før de forskellige brikker faldt på plads.

I moderen Maren Larsdatters skifte d. 11.1.1781 står at Holger 4 år er Karen er 3 år derfor kan jeg ikke finde Karen i folketællingen 1787 og heller ikke hendes dåb men da jeg læste morfaderen Lars Nielsens skifte d.26.11.1781 er deres alder ændret nu står at Karen er 5 år og Holger 4 år.

Morfaderens skifte i Ods Herred Gods Skifter bog 1781 – 1784:
Anno 1781 Dend 26. November. mødte jeg underskrevne Hendrich Tønnesen i Eschilstrup paa Velædle og Velbyrdige Hr. KammerRaad Hansens Vegne tillige med Gaardmand Jens Andersen i Kolle Kolle i bemelte Kolle Kolle Bye for der at Registrere og Vurdere Boet efter afdøde Huusmand Lars Nielsen i Overværelse af Enken Dorthe Jensdatter og den afdødes efterladte 5 Børn Nemlig: 1 Jens Larsen Huusmand i Store Egeberg 2 Peder Larsen er gl. 24 Aar Ungkarl tjener i Asminderup 3 Søren Larsen gl. 20 Aar tjener i Høgbye, 4 Niels Larsen gl. 16 aar tjener i Viig, 5 Ellen Larsdatter gl. 29 aar hjemme hos Moderen, 6 Maren Larsdatter har været gift med Huusmand Peder Holgersen er død og efterladt sig 2 Børn 1 søn Holger Pedersen gl. 4 aar 1 Datter Karen Pedersdatter gl. 5 aar.

Holbæk amt Vig sogn kirkebog 1773 – 1814 Dåb 4.4.1776:
Peder Holgersens datter af Kolle Kolle kaldet Karen baaret af Madame Hansen i Vig
Faddere: Niels Olsen i Kolle Kolle, Jens Ibsen ibid. Peder Madsen ibid, Maren Sørensdatter ibid, Anna Margrethe Madsdatter ibid.

Folketælling 1787 Holbæk amt Egebjerg sogn Egeberg by:

Jens Larsen	36 år	gift	Husmand
Ane Larsdatter	43 år	gift	Konen
Hans Jensen	5 år		Deres sønner
Niels Jensen	2 år		do
Karen Pedersdatter	12 år	ugift	hans Søsters Datter
Ellen Larsdatter	34 år	ugift	hans Søster har ophold

Ved folketællingen 1801 er Karen Pedersdatter i Nykøbing købstad, i 1806 bliver hun gift med Nielsen.

Nykøbing Sjælland kirkebog 1777 – 1814 Bryllup Tro 5.3.1806, copu 25.3.1806:

Ungkarl Niels Jensen af Egebjerg

Pigen Karen Pedersdatter tjener her i staden

Forlover: Jens Jacobsen husmand i Egebjerg og Niels Larsen husmand i Asmindrup.

Deres børn:

Holbæk amt Egebjerg sogn 1737– 1808 Født 14.4.1807 døbt 3.5.1807
Jens Nielsen af Egebjerg. Indsieder Niels Jensen og hustru Karen Pedersdatter af Egebjerg

Faddere: Jens Jacobsens hustru af Egebjerg, Hans Jensen Jens Nielsen fra Egebjerg Gaard, Lars Larsens hustru af Gielstrup og Peder Hansen fra Egebjerg Gaard

Holbæk amt Egebjerg sogn 1809– 1814 Født 29.1.1810 døbt 4.2.1810:
Tvillinger Lars Nielsen og Jacob Nielsen

Forældre: Niels Jensen og hustru Karen Pedersdatter af Egebjerg.

Nykøbings Sjælland kirkebog 1813 -1833 Født 2.6.1818 døbt 21.6.1818
Niels Nielsen

Forældre: Vægter Niels Jensen og hustru Karen Pedersdatter i Nykøbing.

Da jeg søger efter deres datteren Ane Dorthe Nielsdatters dåb finder jeg denne dåb:

Nykøbings Sjælland kirkebog 1813 -1833 født 10.6.1823 døbt 3.8.1823
Hans Junius, Moderen Dorthe Pedersdatter, Uhrmager Niels Jensen angav sig som Barnets Fader. Faddere: Moderen, Else Larsdatter, Dagl. Mads Pedersen, Peter Christensen og Peter Mogensen Tjenesteyende i Nykøbing NB uden Ægteskab

Jeg troede i starten at hustruen Karen Pedersdatter er død, og jeg søger derfor i kirkebogen efter hendes begravelse men hun er ikke død deri-

mod er hun flyttet til Egebjerg sogn det opdager jeg da jeg finder deres børns konfirmation.

Holbæk amt Egebjerg sogn 1814– 1835 Konfirmation 6.4.1823:

Jens Nielsen af Egebjerg, 16 år født 14.4.1807, døbt 19.4.1807 i Egebjerg Kirke, Faderen Niels Jensen i Nykjøbing og moderen Karen Pedersdatter i Egebjerg.

Meget indskrænket Kundskab ikke usædelig Opførsel (En hård bedømmelse af præsten).

Konfirmation 23.4.1824

Lars Nielsen af Abildøre, 14 år 2 måneder, født 29.1.1810, døbt 4.2.1810 i Egebjerg Kirke, Faderen Niels Jensen i Nykjøbing og moderen Karen Pedersdatter i Egebjerg.

Forældrene er adskilte. Er tjenende hos Gmd. Peder Larsens enke i Abildøre.

Jacob Nielsen af Egebjerg, Tvillingebroder til sidstnævnte.

Begge Antagelig Kundskab sædelig Opførsel (En hel anden bedømmelse af præsten).

Karen Pedersdatter bliver Egebjerg, ved folketællingen 1834 stå at hun er daglejerske i 1840 bor hun hos den ældste søn Jens Nielsen, han forsørger hendes, hun bliver hos ham til sin død i 1853.

Egebjerg sogn Død 1.5.1853 begravet 7.5.1853:

Karen Pedersdatter, Fattiglem i Egebjerg, 76 år, Fraskilt Niels Jensen, Uhrmager i Nykjøbing.

Ved folketællingen i Nykjøbing 1834 er bor Niels Jensen sammen med Dorthe Pedersdatter de har fået 5 børn sammen men er ikke gift, Niels dør i 1837.

Nykøbings Sjælland kirkebog 1829 -1851, Død 25.8.1837 begravet 30.8.1837:

Niels Jensen, 52 år, Uhrmager, og Trommeslager Nykjøbing.

NB. Blev forbrændt ved Ildebrand den 23. august døde faa dage efter.

Efterskrift:

Jeg har tænkt meget på hvordan rygten om Peder Holgersens første ægteskab kommer frem, hvem har vidst noget.

Et andet spørgsmål hvordan finder broderen Jens Pedersen i Farum på få dage navnene på hele familien i Odsherred er det med hjælp fra amtskontor, retsbetjente, præster eller andre?

Hvor hurtig er postforbindelsen på den tid over større afstande? Ved skiftet den 31. maj er brodersønnen Anders Holgersen fra Nykøbing og søstersønnen fra Glostrup Overdrev kommet til gården i Vassingørød, er de rejst over med færgen mellem Rørvig og Lynæs og videre med en postvogn eller en anden vogn, er de gået noget af stækningen? Og så er spørgsmålet hvorfor skjulte Peder Holgersen sin fortid, jeg har ikke fundet svart på det spørgsmål, der må være en forklaring.

Havde Andreas Nissen fået ”en tår over tørsten”?

Af Carsten Westergaard

De vigtigste data for min tipoldefar Andreas Nissen fandt jeg allerede for 5 år siden, da jeg startede slægtsforskning.

Andreas var min farmors morfar. Han blev født d. 4. februar 1822 i Gammelgab, Broager sogn, Sønderborg Amt. 23 år gl. var Andreas teglarbejder i Egersund.

Den 5. november 1848 blev Andreas Nissen viet til Caroline Louise Friederikke Thielsen i Broager Kirke. Efter vielsen bosatte de sig på Skodsbøl Mark og senere i byen Smøl i Broager sogn. Sammen fik de fem børn. Anna Sophia, Ingeborg Catharina, Margaretha Catharine (min oldemor), Nis og Jens Carl.

Tipoldemor, Caroline Louise Friederikke døde 1. marts 1881, 61 år gl. Tipoldefar, Andreas Nissen døde 1899, 77 år gl. som enkemand i Smøl, Broager Sogn. I kirkebogen står hans dødsdag skrevet ”9/10. maj”. Ved vort medlemsmøde 7. februar havde vi Per Andersen som foredragsholder. Her talte han bl.a. om internetsiden mediestream.dk hvor man kan søge i scannede avissider og på skærmen læse det, der er mere end 100 år gl. Jeg tænkte, lad mig prøve at søge på Andreas Nissen i perioden 1. til 31. maj 1899.

Det gav straks resultat i Dagbladet Heimdal, mandag d. 15. maj 1899.

Druknet. Den omtrent 70 Aar gamle Andreas Nissen fra Smøl fandtes ifl. „Fl. Av.” Torsdag Morgen druknet i Nejs Vig. Han var til Broager Marked i Tirsdags. Dette forløb han omtrent Kl. 10 og maa da i Mørket være gaaet vild, da der ikke er Grund til at antage Selvmord.

Druknet. Den omtrent 70 Aar gamle Andreas Nissen fra Smøl fandtes ifl. ”Fl. Av.” (=Flensborg Avis) Torsdag Morgen druknet i Nejs Vig. Han var til Broager Marked i Tirsdags. Dette forløb han omtrent kl. 10 og maa da i

Mørket være gaaet vild, da der ikke er Grund til at antage Selvmord.

Bortset fra, at hans alder var 77 år kan vi læse, at han gik fra markedet tirsdag d. 9. maj og blev fundet død torsdag morgen d. 11. maj.

Da artiklen henviste til Flensborg Avis ville jeg lige se, om det var muligt at læse den på nettet.

Flensborg Avis oplyser flg. på deres hjemmeside:

”Du kan oprette en konto på <https://www fla.de/opret> og følge proceduren. Når login er oprettet og aktiveret via en mailbekræftelse, er der fri adgang til arkivet. Man logger sig på med sit brugernavn, som er identisk med mailadressen, samt det password, man selv har valgt.

Når du er logget ind, bliver du budt velkommen i øverste højre hjørne af avisens hjemmeside, og tilbage er blot at klikke på e-papersymbolet med den bladrende avis. Så kan du frit gå ind og læse enkelte aviser ud fra den store oversigtskalender eller grave dig dybere ned i arkivet via søgefunktionen.

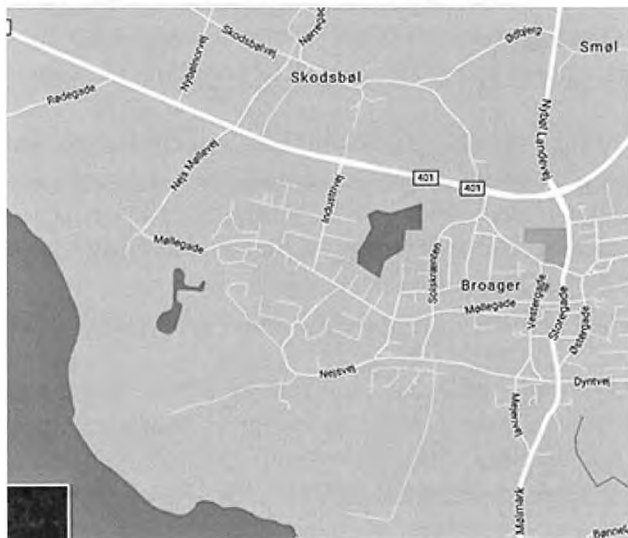
Søgefunktionen byder på mange tricks og kneb. Du kan fx sætte en række ord i anførselstegn for at søge efter en nøjagtig ordfølge, eller sætte minustegn foran et ord for at udelukke resultater der indeholder ordet.

Hvis du ønsker at gemme et udklip til private eller forsknings- og undervisnings-formål, kan du med det særlige udklipsværktøj markere den del af avissiden, du vil gemme, og arkivere det som en PDF-fil på din egen computer eller sende det som mail”.

Arkivet er åbent for alle fra 1869 og frem til for to år siden.

Jeg fandt artiklen om Andreas Nissen i Flensborg Avis, søndag d. 14. maj. Den har samme tekst som skrevet i Dagbladet Heimdal.

Hvorfor gik Andreas Nissen mod Nejs Vig??

Mine oldeforældre anmodede om separation i 1910

Af Carsten Westergaard

Allerede som lille dreng var jeg på sommerferie i Ejby på Vestfyn, hos min farmor og farfar. Det fortsatte også efter jeg begyndte i skole i 1955.

Frem til konfirmationsalderen var jeg hos farmor og farfar på 2 ugers sommerferie hvert år. Jeg husker tydeligt, at jeg dengang som større dreng af min farmor fik fortalt, at hun som 11-årig "blev alene med sin far". Det syntes jeg var trist. Hun fortalte også, at hun gerne ville være lærerinde, men det var der ikke råd til. I stedet blev hun udlært og fik svendebrev i sadelmager-faget og fik karakteren "Bestået med ros".

Hun var en stærk kvinde, der ikke beklagede sig. Uden at stille spørgsmål til min farmor, eller senere som voksen til min far og mor har jeg regnet det for givet, at min farmor var enebarn, og at min oldemor så måtte være død, da min farmor var 11 år gl. Men fakta viser noget andet.

Da jeg for ca. 5 år siden begyndte at se på mine aner så jeg, at der i folketællingen 1911 under "Ægteskabelig stilling" ud for min oldefar, landpost Peder Chr. Hansen stod "S" (separeret) og ud over min farmor Andrea Dorthea var der en husholderske i huset. Det fik mig til at besøge Landsarkivet i Odense, hvor jeg i "Odense Amtsjournal 1910" fandt journal nr. på separationen, så jeg kunne bestille papirerne til læsning på Rigsarkivet.

Blandt papirerne var 2 bekræftede dåbsattester. Den ene for min farmor, født 1899 i Ejby, og en for Karoline Louise Frederikke, født 1894 også i Ejby. De havde samme forældre. Så var farmor altså ikke enebarn, og deres mor (min oldemor) fandt jeg heller ikke under døde i Ejby Sogn. Et sammendrag af de fakta jeg nu kendte er fig.:

Min oldefar Peder Christian Hansen blev født 20. maj 1870 i Nr. Åby Sogn.

Den 4. december 1893 blev han, ungkarl og 23 ½ år gl. viet i kirken i Ejby Sogn til den 14 år ældre enke Margaretha Catharine Nissen, født i Smøl, Broager Sogn, 25. oktober 1856. Margaretha var enke efter murer Jørgen Johansen, der døde 1887 i Ejby blot 33 år gl. Sammen havde de fået 3 børn, der nu var i alderen 8 til 11

år. Som enke havde Margaretha siddet i uskiftet bo i huset Søndergade 21, Ejby. Men i.f.m. sit 2. ægteskab valgte hun at skifte med sine børn af 1. ægteskab og samtidig lade sin nye mand Peder blive medejer af huset. De fik altså fælleseje. Mine oldeforældres anmodning om separation:

1784/11/10 21/24.

A

Alle 3 10
Ejby

Til Fyens Stift Amt,

Undertegnede Landpostbud Peder Christian Hansen ved Ejby St. og nævnte Hustru Magrethe Katrine født Nissen er enige om at søge skilsmisse, og at hun har været gift engang før, og at hun har været gift i yngre Jor, og nu haver voksne Børn som vel tage sig af hende, og vi er enige om at jeg beholder 2 Børn som vi har i nuværende Ægteskab, samt er vi enige om at Øvriheden skal ordne det aarlige underhold som skal udredes til hende, samt deling af Boet hvor meget hun skal have, og hvor meget der skal være til Børnene som jeg beholder.

Ejby St den 14 Februar 1911

Margrethe Cathrine Nissen. Peder Christian Hansens Landpost

Til Fyens Stift Amt.

"Undertegnede Landpostbud Peder Christian Hansen ved Ejby St. og nævnte Hustru Magrethe Katrine født Nissen er enige om at søge skilsmisse. Grundet er ud uenighed, og at hun har været gift engang før og nu haver voksne Børn som vel tage sig af hende, og vi er enige om at jeg beholder 2 Børn som vi har i nuværende ægteskab, samt er vi enige om at Øvriheden skal ordne det aarlige underhold som skal udredes til hende, samt deling af Boet hvor meget hun skal have, og hvor meget der skal være til Børnene som jeg beholder."

Ejby St den 14. Februar 1910

Margretha Cathrine Nissen.

Peder Christian Hansen Landpost

Dette brev (anmodningen) videresendtes til Vends Herreds Kontor d. 16. februar 1910.

By- og Herredskontoret i Middelfart anmodede d. 17. februar 1910 sognepræsten i Ejby om at foretage gejstlig mægling med ægtefællerne.

Sognepræst Barsøe ved Balslev-Ejby Pastorat gav sin meddelelse 27. februar 1910 og skriver: "Den gejstlige mægling mellem ægtefællerne er foretaget uden andet udfald, end at begge fastholder ønsket om at skilles. Mangeårig uoverensstemmelse i gemyt og temperament har især virket deprimerende på hustruen der giver indtryk af at være forkuet. Ligesom hendes børn af 1. ægteskab mener jeg derfor, at den tåleligste udgang af denne sag for begge parter er separation".

Sagen blev endelig fremlagt og afgjort d. 8. marts 1910 ved Herredets Politiret på Rådhuset i Middelfart.

Der blev fremlagt 4 bilag i sagen. Af udskriften derfra fremgår (de vigtigste punkter):

- 1) Deres brev med anmodning om separation, med påtegning af Sognepræsten.
  - 2) Deres vielsesattest af 1893.
  - 3) Dåbsattest for Karoline Louise Frederikke Hansen, født 13/11-1894.
  - 4) Dåbsattest for Andrea Dorthea Hansen, født 4/11-1899
- Parterne (Peder og Margrete Kathrine) var mødt.

Ingen af dem mente, at en fortsættelse af samlivet kan føre til lykke for nogen af parterne.

De er derfor enige om flg. vilkår for separationen:
Formuefællesskabet ophæves.

Fællesboet består af ejendommen, matr. Nr. 16 q af Ejby By og Sogn. Ejendommen vurderes til ejendomsskyld 3.400 Kr. Prioritetsgæld er 1.414 Kr. 91 Øre. Fællesboet ejer ingen penge eller pengeeffekter.

Manden beholder den faste ejendom og overtager prioritetsgælden. Hustruen udtager flg. effekter af fællesboet:

1 træseng med sengeklæder, 1 dobbelt klædeskab, 1 symaskine, 1 udskåret skib, 2 standkister, 1 firkantet bord og 3 polstrede stole, 1 rygstol med armlæn, 1 sortmalet ur med stander, 3 par lagner og 3 pudevær, 3 af hustruen i ægteskabet indbragte duge, 1 stålampe, samtlige diplomer i ramme, alle udskårne husfidssager, forskellige porcelæns- og glasting som er gaver til hustruen, 5 potteplanter samt alle hustruens gangklæder.

Manden beholder alle boets øvrige løsøreeffekter. Fællesboets løs gæld ca. 330 Kr. skal manden tilsvare.

Der er af ægteskabet 2 børn (navne og fødselsdage er nævnt).

Manden overtager myndigheden og forsorgen for disse 2 børn. Hustruen bidrager intet til disse 2 børns underhold.

Manden yder et årligt bidrag på 240 Kr. til hustruens underhold indtil hustruen måtte afgå ved døden eller indgå nyt ægteskab. Bidraget erlægges med 20 Kr. d. 2. i hver måned. Sagen sluttet, retten hævet.

(Navne på 2 retsvidner)

(Stempel og underskrift fra Herredskontoret i Middelfart)

Fra Odense Landsarkiv har jeg kopi af en 5 sider lang håndskrevet rapport fra Vends Herreds Politi, år 1918.

Den omhandler andragende fra Magrete Kathrine om forhøjet underholdsbidrag fra "sin fraseparerede mand" og hvad der er sket i sagen. I korte træk er indholdet flg.:

En politiassistent har to gange forgæves søgt ham (Peder) på hans bopæl. Fredag d. 12. april 1918 traf man ham på Ejby Jernbanestation og afhørte ham.

Han blev gjort bekendt med andragendet hvorefter han forklarede: Han vil ikke godvillig indgå på at betale højere underholdsbidrag. Han kender ikke "andragerindens" (Magrete Kathrine's) helbredstilstand og han derfor ikke udtale sig om hendes forklaring derom. Ved separationen blev Peder's indtægt ansat til 1.200 kr årligt, og den overstiger endnu ikke dette beløb. Han er ganske vist blevet kørende postbud og får i den anledning godtgørelse til hest og vogn. Hvor meget erindrer han ikke i øjeblikket, men godtgørelsen medgår til køretøjet, så han mener ikke, at han af dette beløb kan komme til at svare mere til andragerinden.

D. 23. april 1918 indfandt politiassistenten sig så i Ørslev Kohave hvor Magrete Kathrine blev gjort bekendt med Peder's forklaring. Hun bestrider ikke rigtigheden af "mandens" forklaring, men mener dog af "hans fragtkørsel, der besørges samtidig med postomdelingen indbringer ham en del, hvor meget tør hun ikke sige, men mandens forklaring indeholder intet med hensyn til hans fortjeneste i så henseende"

Magrete Kathrine er svagelig og ude af stand til at fortjene noget. Hun er hos en datter, der hjælper hende, ellers ville hun være ganske

ude af stand til at leve af den månedlige understøttelse fra manden af 20 Kr., der er det eneste hun har at leve af.

Hun anmoder om, at der gennem Postvæsenet indhentes oplysning om mandens gage og kørselsgødtgørelse, og mener tillige at kunne få andel i mandens dyrtidstillæg.

Så bliver Peder igen afhørt og får oplyst forklaringen fra Ørslev. Peder fremviser derefter påtegnet lønningsliste af 1. nov. 1916, som viser

Løn som gående postbud	kr. 584,00
Alderstillæg	kr. <u>240,00</u>
	kr. 824,00

Med tillæg og dyrtidstillæg, i alt 1.311,60 kr. årligt. Som kørende postbud i kørselsgødtgørelse og tillæg i alt kr. 1.742,25 årligt.

Peder hævder, at kørselsgødtgørelse fuldstændig går til afholdelse af at holde køretøj og endnu skylder 400 Kr. på hesten. Vognen er Postvæsenets, men Peder skal holde den vedlige. I 1917 havde han alene i den anledning en udgift på 240 Kr. Dertil kommer så de kolossale priser på korn og furage. Indtægten af den af hustruen nævnte fragtkørsel er betydningsløs, navnlig under de nuværende forhold.

Peder fastholder at han ikke vil svare forhøjet underholdsbidrag til hustruen.

Resultat: Underholdsbidraget blev ikke forhøjet.

Som afslutning finder jeg det relevant at nævne oldeforældrenes død. Oldemor døde 1949 i Ørslev Sogn.

I Kirkebogen er skrevet:

"Fraskilt aldersrentenyder, Ørslev Kohave, Ørslev Sogn, Vends Herred, Odense Amt. Født 25. oktober 1856 i Smøl, Broager Sogn, Sønderborg Amt. Været gift to gange, 1. gang med murermester Johansen, død i Ejby. 2. gang med landpostbud – død i Ejby"

Mine bemærkninger: Min oldefar var ikke død på det tidspunkt, og hvorfor har man udeladt hans navn?

Oldefar døde 1952 i Ejby. Peder døde 17. januar 1952 i hjemmet, Søndergade 21 og blev begravet på Ejby Assistens Kirkegård 22. januar, 81 år gl.

Boet efter Peder blev "udleveret til privat skifte og deling" mellem de to arvinger:

- 1) Fru Andrea Dorthe Westergaard, Søndergade 21, Ejby.
- 2) Fru Louise Karoline Frederikke Hansen, Mostrup pr. Filskov St.
Min farmor må have kendt til storesøsteren og forældrenes separation, men det må have været "noget der ikke skulle tales om". Senest fandt jeg ud af, at Karoline Louise Frederikke i 1922 fødte en søn udenfor ægteskab og at hun forblev ugift til sin død.

Men det er en helt anden historie.

Det bli'r i familien

Af Martin Bang Dahl

Eet bryllup kommer sjældent alene! Indgifte blandt beslægtede har været et velkendt fænomen i mange slægter før i tiden. I nogle familier har det været endog meget udbredt, hvad enten det har været af økonomiske eller dynastiske årsager, eller på grund af geografiske begrænsninger.

Men det ses også at én ”dynastisk” ægteskabsforbindelse mellem to slægter ofte giver anledning til flere ægteskabsforbindelser mellem samme slægter. Jeg vil her give nogle eksempler på sådanne forbindelser fra både min egen og min hustrus slægt.

Dynasti og anesammenfald

Et eksempel på både anesammenfald og mulige dynastiske slægtsammenhænge er taget fra min hustrus slægt. Hendes 2 x tip-oldefar,

*C. V. Høyer (søn af Henrik & Julie)
Slagteridirektør*

købmand i Ålborg, Henrik Nicolai Stilling Høyer (1833-1910), var gift med *sin kusine* (mosters datter), Julie Petra Elisabeth Wiberg (1832-1908). Henriks oldefar (farmors far) var bager og kæmner i Viborg, Peder Ditmar Stilling (1739-1817) og hustru Anne Marie Hasle (ca. 1740-1798). To af Peder Stillings døtre, Ane Marie og Benedicte Eleonora giftede sig med 2 brødre, hhv. gårdejer i Starup sogn ved Haderslev, Lorentz Høyer, og kommensbager i Viborg Casper Høyer.

Henrik og Julie Petra Elisabeth stammede fra Viborg og havde fælles morforældre, købmand i Viborg Peder Worre Theilgaard (1774-1838) og hustru Karen Johansdatter Bering (1779-1860). Karen Bering stammede fra den berømte Bering-slægt, der jo bedst kendes for den kække opdagelsesrejsende Vitus Bering (1681-1741). Fra en fjern, fjern slægtsgren stammede Vita Bering (1766-1856) og søsteren Elisabeth Marie Bering (1763-1838), der blev gift med hhv. provst Jacob Abel Ingerslev (1759-1821) og broderen Christian Frederik (1764-1841). Fra disse to og broderen, Hans Peter, stammer den kendte og vidt udbredte slægt Ingerslev.

I mindst 3 tilfælde er en efterkommer af familien Stilling/Høyer blevet gift med personer fra slægten Ingerslev (se skema på side 37).

Slægten fra Fristrup Mølle

Den 24. maj 1811 copuleredes i Kirke Eskilstrup, ungkarl Hans Jørgen Jensen af Fristrup Mølle i Soderup sogn, med pigen Johanne Marie Hansdatter af Stedstrup i Kirke Eskilstrup. Hans Jørgen var født 1787 i Fristrup Mølle i Soderup som yngste søn af møller Jens Pedersen (ca. 1731-1796) og hans 2. hustru Johanne Jensdatter (ca. 1753-1823). Fra dette ægtepar stammede der et helt møller-dynasti, som kom til at sidde i blandt andet Fristrup Mølle, Soderup sogn, og Vintre Møller i Kirke Sonnerup sogn i flere generationer, og Hans Jørgen kom til at fortsætte denne tradition i Hule Mølle i Allerslev sogn.

Bruden Johanne Marie blev født 1787 i Stedstrup i Kirke Eskilstrup som datter af gårdmand Hans Tønnesen (ca. 1741-1831) og hustru Lisbeth Olsdatter (ca. 1749-1807).

Det har nok været et ganske passende parti for begge parter, men man må selvfølgelig gerne tro og håbe på, at der også har været lidt romantik i luften. Soderup og Kirke Eskilstrup er nabosogne, og det kan godt tænkes at gårdmanden Hans Tønnesen har været en tur til møllen i Soderup og har haft datteren Johanne Marie med, og så er hun faldet for den flotte, jævnaldrene møllersøn, Hans Jørgen.

Hule Mølle

Hans Jørgen Jensen og Johanne Marie var herefter møllerpar i Hule Mølle i Allerslev sogn. I tidsskriftet "Lethrica", udgivet af Lejre Historiske Forening i 2011, er der en lille artikel om blandt andet Hule Mølle. Der står at Hans Jørgen Jensen allerede 1810 overtog fæstet af Hule Mølle, dvs. året før brylluppet, men ved vielsen er han dog af Fristrup Mølle. I 1845 overtog den yngste søn, Hans Christian Jensen, Hule Mølle og efterkommerne havde møllen helt frem til 1917. I "Lethrica" står der også:

"Hans Chr. Jensen var en driftig mand. Han nyopførte bygningerne fra 1730, så de fik det udseende, de har i dag. Han indrettede stort grynmølleri og kørte til København og handlede, opsatte en skallekværn i kælderen ved boligen og en mindre skallekværn i den lille mølle. Endvidere oprettede han Hule Bageri. Bageriet brændte i 1890-erne og blev

flyttet hen i nærheden af banen. Der var dog hele tiden professionelle bagere, der styrede bageriet. Efter ham fortsatte sønnen Hans Chr. Jensen (fejl for Hans Peter Magnus Jensen, red.) med såvel mølle som bageri indtil 1917. Grynmøllen var nærmest ophørt, men under 1. verdenskrig blev der brug for mølleriet igen, så der var fuldt tryk på alle kværnene. På det tidspunkt blev bageriet flyttet til Lejre stationsby, hvor det ligger endnu”.

Hans Christian Jensen (1823-1915) blev 1848 gift med *sin kusine* (farbrors datter), Regine Jensen, (1822-1907), født i (Nederste) Vintre Mølle som datter af møller Peder Jensen (1780-1853) og hustru Cathrine Marie Magnusdatter (1797-1877). Deres datter, Johanne Marie Jensen (født 1849), blev d. 7/10 1881 i Allerslev sogn gift med *sit næstsøskende barn*, gårdejer i Marup, Tølløse sogn, Jens Christiansen (1849-1927), søn af gårdmand Christian Rasmussen (1807-1886) og hustru Maren Jensdatter (1816-1885) - hvis mor Maren Jensdatter (1772-1833 - gift med gårdmand Jens Jonassen i Marup) var søster til møller Hans Jørgen Jensen.

Hans Jørgen Jensen og Johanne Marie havde foruden Hans Christian, sønnerne Jens Hansen (1812-1877) og Peder Hansen (født 1815), som begge anvendte patronymet Hansen, samt døtrene Regine og Johanne Marie Elisabeth Jensen.

Den 23/5 1840 blev Regine Jensen (1817-1895) i Allerslev kirke gift med ungkarl Christen Nielsen (1815-1882) fra Osager i Osted sogn. Han var søn af gårdmand på Gyldenkærnegård, Niels Nielsen og hustru Mette Christensdatter. Christen og Regine blev gårdfolk i Smidstrup i Soderup sogn. Dette ægteskab førte til at Regines bror, Jens Hansen, kom til Lindeskovgård i Tolstrup, Særløse sogn, hvor han 1842 blev gift med enken Anne Kirstine Nielsdatter, der var født 1807 i Osager, Osted sogn. Hun var også datter af gårdmand på Gyldenkærnegård, Niels Nielsen og Mette Christensdatter.

Sønnen Hans Jensen Lindegaard overtog Lindeskovgård og datteren Johanne Marie blev gift med en gårdmand i Kimmerslev sogn. Hendes søn, Anders Marius Hansen, var gårdmand og sognefoged i Kimmerslev, og efterkommere lever stadig på egnen omkring Borup, Kimmerslev og Nr. Dalby.

Dynastisk ægteskabspolitik eller helt tilfældig romance anno 2013?

Mere end 200 år efter at Hans Jørgen Jensen og Johanne Marie Hansdatter blev gift med hinanden, har deres ægteskab muligvis foranlediget endnu en dynastisk forbindelse mellem slægten fra Fristrup Mølle og slægten fra Stedstrup.

Som nævnt havde Hans Jørgen Jensen en søster, Maren Jensdatter (1772-1833), der var gift med gårdmand i Marup i Tølløse sogn, Jens Jonassen (1766-1843). Dette par havde en datter, Regine Jensdatter (1796-1831), der var gift med kromand i Asnæs, Jørgen Christian Larsen (1796-1821). Den ældste datter, Else Marie Larsen (1817-1886) var gift med sadelmager i Fuglebjerg Jens Peter Petersen (1811-1890), hvis yngste datter, Anna Emilie Mathilde Petersen (1860-1943), blev gift med mejerist, ølhandler og senere kroejer på Roskilde Kro, Hans Hansen Bang (1855-1920) og dette par er mine tip-oldeforældre. (Se evt. årsskriftet 2006).

Hans og Anna Bang.

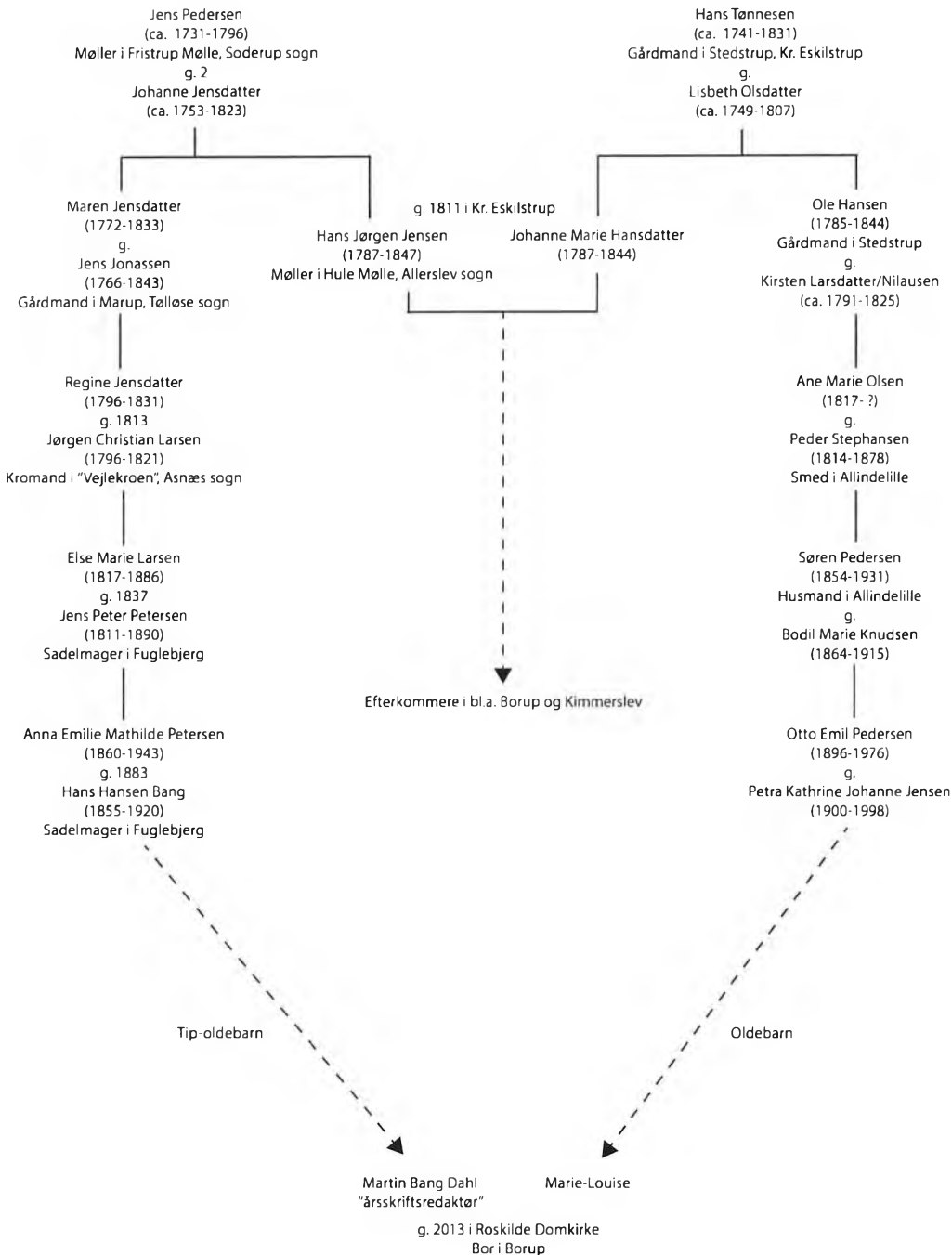
På sin side havde Johanne Marie Hansdatter også en bror, gårdmand i Stedstrup, Kirke Eskilstrup sogn, Ole Hansen (1785-1844), der var gift med Kirsten Larsdatter/Nilausen (ca. 1791-1825). Deres datter, Ane Marie Olsen (1817-?) var gift med smed i Allindelille, Haraldsted sogn, Peder Stephansen (1814-1878). Sønnen Søren Pedersen (1854-1931) var husmand i Allindelille, hvis hustru, Bodil Marie Knudsen (1864-1915) også var fra Kirke Eskilstrup sogn. Deres søn Otto Emil Pedersen (1896-1976) og hans hustru Petra Kathrine Johanne Jensen (1900-1998) var min hustrus oldeforældre (mormors forældre).

Ved vores bryllup i 2013 fik vi således spundet en lille dynastisk krølle på det ægteskab, Hans Jørgen og Johanne Marie indgik 202 år tidligere (se skema næste side).

Og præcis som også Hans Jørgen og Johanne Marie har efterkommere i Borup/Kimmerslev, bor vi nu i Borup og vores søn er døbt i Kimmerslev kirke!

Ægteskabsforbindelser anno 1811 / 2013

Foredrag og møder i efteråret 2017

Tirsdag d. 5. september

Medlemmernes egen aften. Tag dit eget arbejde med. Der vil være rig lejlighed til at tale sammen og dele erfaringer med andre slægtsforskere. Der vil være adgang til internettet.

Tirsdag d. 3. oktober

Ulrich Alster Klug: Fattigvæsenets og Socialvæsenets udvikling.

Som følge af samfundsomvæltninger sidst i 1700-tallet og i begyndelsen af 1800-tallet blev de fattige fattigere og godsejernes sammenhørighed med bønderne mindre. Dette har stor betydning for udbygning af fattigvæsenet og for kommunernes oprettelse og udvikling. Foredraget belyser tilblivelsen af materiale om vores fattige forfædre, samt hvor og hvordan man finder dette materiale.

Tirsdag d. 7. november

Michael Dupont: Skifter og dødsattester.

Skifter og Dødsattesterne er kommet på arkivalieronline, hvordan finder vi dem og hvilke spændene oplysninger kan de give

Tirsdag d. 5. december

Julemøde. Traditionen tro vil vi hygge, bestyrelsen vil sørge for kaffe og hjemmebagt kage.

Tid og sted

Hvis ikke andet er nævnt holdes møderne

Kl. 19.30 på Kildegården, Helligkorsvej 5, 1. sal, 4000 Roskilde.

Hjælp til slægtsforskning kan fås af en erfaren slægtsforsker en time før hvert møde, efter aftale med sekretæren. Medbring selv kaffe/ the m.m.

Årsberetning for sæson 2016-2017

Ved Hanne Rosenkilde Larsen

Tirsdag d. 13. september

Medlemmernes egen aften. ”Tag dit eget arbejde med”.

Denne aften var der igen gang i gruppearbejde.

Tirsdag d. 11. oktober

Martin Bork mag. art i historie. ”Sociale relationer blandt landboerne”

Den almindelige befolkning har kun sjældent efterladt sig egne skriftlige kilder. Men det er faktisk forbavsende, så tæt vi kan komme på de enkelte menneskers holdning til hinanden og deres omgivelser.

I 1700-1850 kan man gennem kirkebøgerne finde ud af, hvem der var populære i byen, for det var dem, der var fadder til flest børn i sognet.

Det var også på det tidspunkt der blev oprettet husmandssteder, fordi det ikke var alle der kunne overtage faderens gård. Alle havde en pligt til at være med til at slukke brande, men hvis man ikke var populær, udeblev alle fra brandslukningen. Kæltringe og natmænd var de nederste i samfundet. Man kunne være udenfor sociale relationer, for di man var for rig i forhold til resten af byen.

Tirsdag d. 8. november

Rigsarkivar Asbjørn Hellum. ”Rigsarkivet – i går, i dag og i morgen”

Gennem de seneste år er der sket store forandringer på Rigsarkivet – forandringer, der også har haft stor betydning for slægtsforskere.

Bl.a. har den digitale udvikling givet lettere og hurtigere adgang til mange arkivalier. Rigsarkivet og de forandringer, der er sket – med hovedvægten lagt på, hvad de har betydet for den almindelige slægtsforsker og de nye muligheder, de har givet.

Tirsdag d. 13. december

Julemøde. Traditionen tro vil vi hygge, bestyrelsen vil søger for kaffe og hjemmebagt kage.

Det var en rigtig hyggelig aften, som det har været de sidste mange år.

Tirsdag d. 10. januar

Medlemmernes egen aften. ”Tag dit eget arbejde med”.

Der blev arbejdet i forskellige grupper og det gik rigtig fint.

Tirsdag d. 7. februar (21 personer)

Per Andersen fortalte om Slægtsforskning i 1900-tallet.

Det kan være svært at finde nulevende slægtsmedlemmer og andre, der har levet i 1900-tallet. Kilderne er ofte nogle andre end dem, slægtsforskere normalt bruger. De vigtigste værktøjer for 1900-tallet gennemgås og der gives mange eksempler på, hvordan de anvendes.

Folkeregisterblade 1923-1970 kan man kun finde den sidste adresse. Før 1923 er der kun folketællinger, der kan give bopælen. Man kan abonner på en hjemmeside med CPR numre, så hvis man har det, skulle man kunne finde personen. www.familiesogning.dk

Tirsdag d. 7. marts

Ove Madsen.: Hvordan kan man ”popularisere kildedata” - til noget, som læsere synes er spændende.

Ove Madsen har skrevet nogle bøger ud fra sin egen familie. En historisk roman om bondesamfundets udvikling i et lille vestjysk sogn i sidste halvdel af 1700-tallet.

Når man skal starte med at skrive en bog, starter man med temaer. Og dem skal man holde sig til, eller bliver det let rodet. I 1814 blev skoleloven indført, men først i 1830 blev det gennemført fuldt ud i Jylland. I 1868 kom jernbanen landsdækkende, så der sker en masse. Ove har en hjemmeside www.ovemadsen.dk

Tirsdag d. 4. april

Medlemmernes egen aften. Magne Lund skulle have været og svare på spørgsmål, men han blev forhindret i at møde op.

I stedet fandt vi på at fortælle hinanden om forskellige ting. Jeg fortalte blandt andet, at man kunne gå på Det Kongelige Bibliotek inde under materialer luftfoto og finde gårde/hus rundt i landet.

Tirsdag d. 9. maj

Generalforsamling.

Bestyrelsen for Roskildeegnens Slægtsforskerforening

Hanne Rosenkilde Larsen, formand, Hortenziavej 4, Vester Såby,
4330 Hvalsø, tlf. 4649 9384

E-mail: formanden@RoskildeSlægt.dk

Kirsten Printzlau, kasserer, Linkøbingvej 275, st.th.,
4000 Roskilde, tlf. 4674 1128

E-mail: kassereren@RoskildeSlægt.dk

Ole Sylvester-Nielsen, sekretær, Skovlyst 75 A, Himmelev,
4000 Roskilde, tlf. 2926 2088

E-mail: sekretaeren@RoskildeSlægt.dk

Martin Bang Dahl, Dalstrøget 22b, 4140 Borup
tlf. 4183 2114

E-mail: Martin@RoskildeSlægt.dk

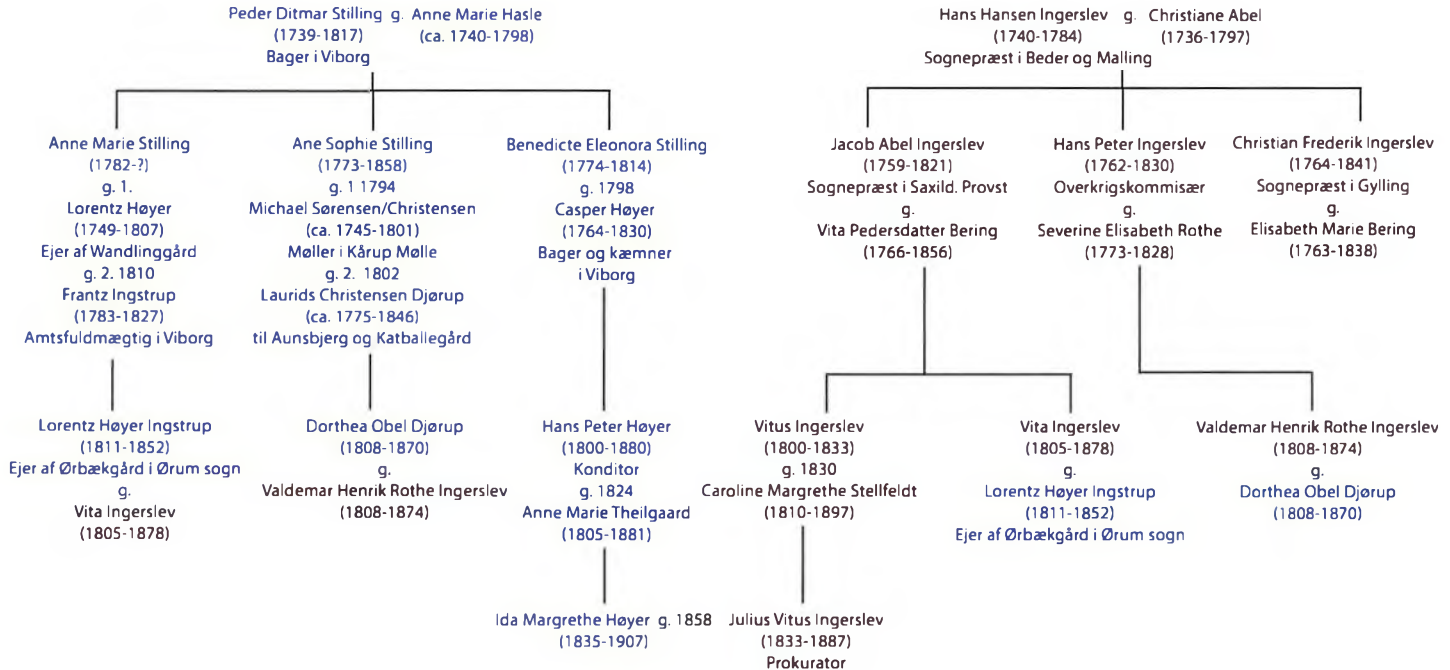
Inge Bigum, Skyttevej 6, 4000 Roskilde
tlf. 3082 4636

E-mail: Bigum@RoskildeSlægt.dk

Foreningens hjemmeside på Internettet:

<http://RoskildeSlægt.dk>

Indgifte mellem slægterne Stilling/Høyer og slægten Ingerslev

ISBN 978-87-988682-7-9
ISSN 1603-1474